

ESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

ACTIA și ADMINISTRAȚIA :

Francisc Deák No. 2.

Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE :

Ca ziar săptămânal :

Pe un an 100 Lei

Pe un jumătate an 50 Lei

SOLDAȚI LA GRANIȚĂ

După război a venit pacea. Așa ne puțin tratatele; dar pace în în- absolut al cuvântului înseamnă "morții". Lupta continuă mai de- cu arme nevăzute, cu tășuri ne- de multe. Cei învinși își ascut alul inimei lor armele revanșei; clocotește în vine, în timp ce mî- întind cu aer de prietin. Un popor unchiat de veacuri, își scutură încă după ce s'a ridicat și se pregă- de viață nouă, viață liberă. Cel ce sub călcâiul cizmei sale nu înțe- vremea robiei a trecut și că ju- din urmă, între două neamuri, s'a cu gânduri negre de revanșă și nu ate împăca cu dreptatea lui Dum- vrea să-și facă singur dreptate. noi, cari ne-am ridicat până la cea timpurilor, cari ne muncim să ăm ertători ultimul grăunte de ură fletele noastre, noi să fim totuși cu la picior. Nu pentru a lovi, ci pentru tra ceace era al nostru. Nu numai șca soldatului, ci cu toate armele ai civilizat. Vom învinge și cu aceste

arme, căci ele sunt făurite în focul no- bil și iubitor, generos și puternic al rasei latine.

De aceea când aici la noi vin pre- fecți noi, profesori și ofițeri, funcționari și artiști când vin la noi să ne întărească rândurile, atunci marele comandament dela centru să se gândească pe cine tri- mite; după cum iară trebuie să se gân- dească pe cine ridică la căpitanie dintre noi! Unde este luptă mai aprigă, trimiți valori și virtuți; trimiți soldați de seamă!

Să înceteze odată și cântecul celor ce se cred chemați a monopoliza un colț al țării. Înainte de toate Bihorul este al Românilor și drept este să ne ridicăm tot atât de revoltați și în contra veneti- cilor incapabili ca și în contra secătu- rilor oportuniste locale.

Numai cu oameni de ispravă de aici sau de acolo vom ridica Bihorul. El nu este un domeniu al politicianilor, ci un colț al României.

Ridicați-vă și veniți aici soldați cin- stiți și cu inimă românească!

Seneca.

Instalarea noului Prefect

În prezența tuturor reprezentanților autorită- ților civile și militare, cari, ținem să remarcăm, au fost adunați cu vorba iar nu cu formele cerute de împrejurări, s'a făcut instalarea Dlui Dr. Hodor, ca prefect al jud. Bihor. Dl ministru Moșolu, după ce expune programul de activitate al guvernului, pentru împlinirea lipsurilor de aici, arată că Dl Hodor va fi acela prin care se vor realiza toate planurile de activitate. Mai vorbesc apoi Dnii Hodor spre a mulțumi Dlui ministru și spre a promite prinosul său de muncă; iar Dl primar Bucico spre a ura spor la muncă noului Prefect.

Aprecieri de merite, mulțumiri și promisiuni, urări de spor la muncă, toate acestea sperăm că de astădată vor fi dublate cu o activitate româ- nească efectivă. Sperăm că vom avea o viață scăpată de sub scutul speculanților, o mișcare cul- tural-artistică scăpată de sub binevoitoarea oblă- duire a Dlui Parlagyi și a altor consilieri; sperăm că vom avea școli cu localurile lor proprii, unde pruncii țăranilor să se simtă în vremurile libertății românești. Sperăm că nu vom mai fi nutriți numai cu promisiuni și nu vom mai suporta pe toți flă- mânzii de căpătuială.

Imperfectus.

Convocare.

"Tipografia și Librăria Românească S. A." în Oradea-Mare convoacă onor. membrii la

adunarea generală extraordinară

care va avea loc la 16 August 1923 la orele 4 după masă în localul Tipografiei din Strada Deac No. 2, cu următoarea ordine de zi:

1. Raport asupra rezultatului la sub- scripția acțiunilor după emisiunea a doua și verificarea subscrierilor.
2. Prezentarea demisiei Consiliului de Administrație și a Comitetului de cenzori.
3. Modificarea statutelor.
4. Alegerea noului Consiliu de Admi- nistrație și a noului comitet de cenzori.
5. Eventuale propunerii.

Art. 41. Președintele Consiliului de Administrație conduce deliberările după ordinea de zi înșirată în publi- carea de convocare și adună voturile.

Președintele numește unul sau doi secretari al adunării.

Adunarea Generală ordinară sau extraordinară nu va putea delibera decât numai asupra chestiunilor cu- prinse în ordinea de zi înșirată în publicarea de con- vocare.

Consiliul este dator să înscrie în ordinea de zi propunerile semnate de 10 acționari cel puțin reprezen- tând 1/5 parte din capitalul social, dacă aceste propuneri au fost prezentate cu 10 zile cel puțin înainte de întrunirea adunării generale.

Congresul învățătorilor dela Arad

La Arad se ține un congres al învățătorilor ardeleni. Nu a fost d. ministru Agelescu, deși ar fi lăsa Dorohoiul și să vină unde e ne- mai mare. A fost d. inspector Marinescu, un observator și cunoscător al celor școlare; mai fost inimosul profesor universitar d. Gonescu. Am fost la congresul celor din Bu- dă și am plecat cu desgust dintr'o atmosferă în- ar fi făcut să crezi că mai degrabă ești întrunire politică

La Arad învățătorii ardeleni s'au ocupat de școala românești și de acea ni se pare, congresul a fost mai de seamă. S'a făcut și politică, dar nu bolșevică, ci românească și masă. Comparând vremurile maghiare cu cele românești, au adresat un protest ligei națiunilor, care cer respectarea constituției țării și în- acarea examenului de Stat pentru minoritari.

Am întâlnit pe d. profesor Ghidionescu și mi-a declarat că bine s'a făcut că ardelenii s'au fuzionat cu cei din regat. E bine să se veze cercuri regionale nu iste, cari să se

identifice nevoile locului și cari la viitoarele mari congrese vor ști să spună precis nevoile dife- rite după regiuni.

În privința localurilor, ministerul prea se îngrijește de trup și uită de suflet. Vom avea localuri fără învățători. Ar trebui un plan siste- matic de activitate școlară, începând cu peri- feria și tocmai la urmă centrul. Hușii, Ploeștii, Buzăul etc. mai pot aștepta. Dar aici, unde Statul n'a făcut nimic, ar trebui să se verse cât mai multe sacrificii.

S'a discutat apoi într'oducerea limbei ro- mânești în toate școlile. D. Ghidionescu a fost de părere ca organizația administrativă să fie astfel ca minoritarii să fie siliți a ne cere ei școli românești.

În privința salariilor, cu drept cuvânt s'a arătat caraghiozlaşul, că tocmai acei ce joacă rolul de făuritori de suflete sunt plătiți cel mai prost și aruncați în valurile luptei pentru existență.

Congresul a lăsat o frumoasă impresie în comparație cu cel dela București.

VEȘTI DIN MARAMUREȘ

În 22 Iulie a trecut M. S. Regele cu Regina prin Maramureș venind din Sovata cu 5 automobile peste Rotunda—Prislop—Valea-Vișului și Cehoslovacia la Sighet. După un popas scurt pe Valea Marei peste Gutâi au trecut la Baia-Mare unde s'au învagonat în trenul regal. Cu M. Sale erau Prințul Carol, Nicolae și Princesele Elena și Ileana. *Opinia publică locală* plăcut surprinsă crede a ști, că scopul excursiunii ar fi fost inspectarea frontierei în litigiu cu Cehoslovacia și concludere că în urma Inaltei interesări Maramureșul va fi întreg realipit României.

S'a petrecut și o însinuare nostimă în Borșa. Școala de stat din Repedeș de 4 ani e în ruini și nimeni nu se interesează să fie reparată. Țăranii au bătut 2 stâlpi la intrare lângă drum și au pus inscripția: „Ne rugăm de școala românească la frontieră” — în loc bător la ochi. M. Sa Regele a oprit automobilul, a luat informații dela țărani și a inspectat localul, iar celea văzute le-a notat în carnet. Avem nădejde, că miniștri însinuauți prin tabla mult grăitoare să vor interesa de cultura Maramureșului exploatat de streini chiar în urma lipsei de cultură.

În urma noii arendări administrative județul Maramureș s'ar contopi cu Bistrița-Năsăud și ar fi capitala Bistrița. Firește dacă realipirea întregului județ la România nu s'ar putea ajunge. Planul elaborat de d. profesor univ. deputat Dr. Vasile Meruțiu este tot atât de perfect ca harta sa geografică pentru școli: nu ține seamă de realitate și natură. Sighetul cu plasele din jur sunt la 200 km. distanță de Bistrița fără legătură de tren. Cu trenul trebuiesc 4 zile drum la Bistrița peste Cehoslovacia și alte 3 județe pe 3 linii ferate cu diferite mersuri de tren. *Imprejurările de azi* sunt masca tuturor imposibilităților și „*qua absurdum est*” — credem în înlăturarea acestui plan.

Secția I. O. V. din Sighet s'a reorganizat cu următorul comitet: președinte Dr. Titu Doneș, vicepreședinte d-na Roza Șerban și secretar Paul Silaghi. Primul plan de lucru este: reînființarea orfelinatului.

Cățiva profesori idealști deschid la Sighet cu 1 Septembrie o școală comercială privată.

D. Nicolae Hoiescu directorul regional al podurilor și șoselelor din Cluj inspectând Maramureșul intenționat a încunjurat drumul *Băci-coel-Cuhea* știindu-l de mult șters de pe fața

pământului. Cum nu a luat măsuri să se refacă, sperăm că va interveni la Institutul Geografic să fie șters și din harte. Astfel a fost plin de plănuri și promisiuni pentru viitor. *Sigur la Paștile Cailor* vom avea șoseaua Petrosa-Bărsana și Leordua-Rozavlea.

Lemnele de foc pentru Sighet, officii și funcționari exploatate în Regia Ocolului Rogușoara — nu se pot exploata, căci contractele trimise în 15 Februarie încă nu a fost aprobate de Cassa Pădurilor. Ar fi bină ca „Liga apărării naționale a creștinilor” să înființeze o agen-tură la Casa Pădurilor în București, că atunci barem vom putea arde lemne uscate și exploa-tările să vor putea face vara, când e timpul lor.

Revizoratul școlar înființează 42 de biblioteci școlare a 84 de volume. Să se dispună ca să le citească copii.

D. subprefect Dr. Ion Pogăciaș s'a luat în primire officul, dar fiind bolnav a primit 2 luni concediu sanitar fiind aerul din Maramureș mai aspru ca cel din Satu-Mare.

Comunele Crăcești din Maramureș cu Chinsbaia din Sătmăr să ceartă pentru pășunea din Valea-Mare. 5 brigadieri și polițiști de câmp au fost arestați de Chiusbăieni și escortați la Baia-Mare. Comisiunile locale pentru R. A. nu pot aplana diferendul, căci în aciivitatea lor încă nu au ajuns la formarea pășunilor comunale. Fără îndeplinirea tuturor formalităților crăceștenii au fost improprietăriți prin alaiul miniștrilor din 12 Iulie 1922 și puși în posesiunea pășunilor. Direcțiunea exproprierei din Cluj are datorința a aplana la fața locului diferendul tăind poștele celor ce fără bază speră să se revină asupra chestiunii deja tranșate definitiv. Formele îndeplinite vor liniști spiritele. *Coresp.*

Rectificarea frontierei româno-jugoslave

România obține orașul Zambolea.

În urma tratatelor pentru delimitarea frontierei româno-jugoslave, comisiunea interaliată a fost de acord să se atribue României orașul Zambolea, actualmente aparținând Jugoslaviei, în schimbul comunei Modoș, actualmente pe teritoriul României.

Rectificarea rămâne să fie aprobată de guvernele respective.

Organizarea Asociațiunii Plugarilor și județul Bihor

Într'un număr trecut am înfomț stitul în Oradea-Mare așa numită *Plugarilor din Oradea-Mare și* Abia a trecut câteva săptămâni de la statutele acestei *Asociațiuni* la Ministerul General *Moșoiu* care este de onoare a corporațiunii, și cu D. lui Ministeru Constantinescu, s'a ap prima asociațiune a plugarilor din țară, și legalizată fiind. Asociația azi numită mii membrii. — După informațiile primite satele vin deputații la centrala din cerând constituirea filialelor în comitetul central de propagandă și președintele I. Corbu Silaghi în fiecare și sărbători cercetează comunele din stituesc filialele asociațiunii. La 22 comunele: Sântandreu, Leș, Chișirid, Seleuș s'a încorporat în sânul *Asociațiunii* înființându-se în fiecare comună câte unii membrii și conducători se aleși tașii comunelor; ca preoți, învățători și țărani distinși. În Dumineca trecută au fost înființate filiale în comunele: Vad, Bănlaca, și două comune din urmă cu sediul Brașefcontrolor a fost proclamat d. probu Domocoș.

Organizarea în toate comunele este în sufletește. Asociațiunea are ca scop ei, face un serviciu foarte mare țării și cultură, frățietate, iubire între frați, și sprigin moral bietului țaran năcăjit. Și țiuine morală careia i-să cuvine tot spiritul rităților. Dacă populația dela țară și cu atâta căldură organizația, este, și noaște necesitatea de azi.

A apărut!

„POEME IN PROZĂ” de: E. Editura „Tipografia Românească Oradea-Mare. Prețul unui volum Se găsește de vânzare la toate și la editură: „Tipografia Românească S. A. Oradea-Mare, Strada Dea

O excursiune la târgul de fete „Găina”

DR. TEODOR POPA.

Înaintăm și noi pe platou în sus cam 600 metri de locul unde se ține târgul, — se aud tulpnicile și fluerile.

Suntem în vârful muntelui Găina, unde se întâlnesc fruntariile județelor Arad, Hunedoara și Turda-Arieș.

Târgul e desfăcut după toată rânduiala, — acuma vedem cum sosesc moșii noștri dinspre Vidra de sus, Vidra de jos, Albac, Neagra, Cămpăneni, Scărișoara. Moaștele noastre soseau călare, și săreau de pe cal ca niște căpitani. Erau reprezentate comunele de pe lângă Brad și Baia de Criș, așa de pildă Blăgeni, Lauți, Junc, Tomnatec, etc. cu portul lor frumos.

Târgul are o formă de semicerc, — mă iau prin târg să văd cum să vând fetele.

În târg s'au vândut de toate începând dela castraveți și afine până la coase, tulpnice, cojoace, oale și multe altele, însă fetele nu erau de cumpărat. Este interesant, că fetele zic în tulpnic și nu feciorii, fiecare fată își ține de sfânta datorință să zică în tulpnic, — la întrebarea mea pentru ce zic ele în tulpnic, mi s'a răspuns, că-și chiamă ibovnicul.

În târg domnește o veselie mare, stau la dispoziție buțile pline cu rachiu, bere și vin, — apoi comunele unde feciorii mai invențioși vin cu iăutarii și joacă toată ziua. Astfel flăcăii și fetele din Vidra de sus, cei din Bulzești și Hălmăgeii aveau loc separat de joc. Este interesant cum se

separează pe comune la joc și astfel diferă jocurile unora de altora.

Cei din Vidra jucau mai liniștiți, mai majestos, până când cei din Hălmăgeii jucau mai cu temperament.

Flăcăii și fetele din Vidra au impus mai mult spectatorilor, — corpolenți, sănătoși și înalți, fetele deasemenea și bine îmbrăcate, — portul lor seamănă mult cu cel seliștenesc.

Moșul din Scărișoara însă e cu mult inferior celui din Vidra în toată privința, flăcăul din Scărișoara nu se avânta în joc, ci rămânea mai bine lângă negoțul său: coase, tulpnice, furci, greble, etc. Umblând prin târg, văd figură Primministrului României, care în incognito se uita la negoțul moșilor, a și cumpărat un cojoc.

E de notat, că românii din jurul Vașcăului, cum sunt cei din Criștior, Leheceni, Călugări, Sohodol cercetează târgul dela Găina în număr foarte mare, cari îl provăd cu oale. Dânsii însă nu vând oalele pentru bani ci numai pentru caș.

În târg ne întâlnim cu d. prefect Peter, apoi d-nii Ioan Ilie, Valer Jurca, Dr. Cornel Neagu și Vasile Negru dela Vașcău cari au făcut tura la Găina peste Vașcău—Criștior, la reîntoarcere s'a întâlnit o societate de excursioniști din Beiuș sub egida d-lui Emil Pop.

E vremea să ne gândim la reîntoarcere, însă enigma nu-i deslegată, cei târgul de fete?

Adecă la Găina e un târg ca toate târgurile cu acea deosebire, că acolo nu se plătește vamă și negustorii de coase sunt români, — e totodată un prilej pentru flăcăii și fetele comunelor, cari

sunt așa de izolate una de alta, să facă odată pe an, ca apoi să se căsătorească potrivit. Această însemnătate o va fi făcut trecut târgul dela Găina cu referire la fete. Firul legendei însă e tare și se vede cine știe până când, astfel să nu ne mureni se pune întrebarea: apoi chiar se va face drept că se duc acolo cu trusou cuprinzător?

Era timpul pela ora 11, încă am rămas cepea voia cea bună, dar înzădar trebuia reîntoarcem. Eu influențat de omul din jur m-am hotărât să iau drumul îndărăt spre înzădar m-a persvadat societatea mea de reîntors tot peste Hălmăgiu, am persistat în a mea de vedere. M-am tocmit cu un cal din Călugări, care vânduse toate oalele pentru caș, să-mi dea un cal până la Turda. Tocmeala a succedat, — am încălecat pe un cal și șeaua de lemn și cu scările de sfoară am plecat spre Criștior. Un drum foarte greu și lung, regiune cu totul părăsită, — nici pășunuri nu umblă pe acolo. Trec dealungul Aradului, tunda, Zănoaga sau Cucurbăta cum se numește în popor.

Mai târziu dai de stâne de oi, când ajungi în pădurea seculară a Criștiorului cobori în valea frumoasă a Criștiorului și seara la ora 8 sunt în Criștior foarte departe de un drum de 10 ore.

Sosesc la Oradea cu trenul dela Turda dormit și obosit însă în dispoziția cea mai vesel, că mi-a fost hărăzit să văd una din cele mai frumoase și pitorești regiuni ale țării.

ȘCOLILE ORAȘULUI ORADEA-MARE

Școlile Orașului Oradea-Mare dela preluarea imperfecțiilor făcute progrese frumoase pentru propagarea și în special a limbii românești. Întru orientare aci comunicăm tabloul școlii care a funcționat în anul școlar 1922/23. Un număr recent vom reveni asupra tabloului arătând o statistică a elevilor ce învață la aceste școli.

Școli susținute de statul român.

I. Academii:

Academia de drept str. Poștei.
Școala teologică gr. cath.
Școala teologică rom. cath.

II. Școli secundare ale Statului:

Gojdu str. Reală.
Școala de fete Parcul Ștefan cel Mare.
Școala medie de băieți str. Crișului.
Școala medie de fete Parcul Ștefan cel Mare.
Școala comerț de fete str. Parcul Ștefan cel Mare.
Școala de arte și meserii str. Nicolae Jiga.
Școala pentru ucenici industriali industriali a CFR. la Gara Mare.

III. Școli Normale:

Școala normală de învățători str. Reală.
Școala normală de învățătoare str. Petru Maior.

IV. Școli primare:

Școala primară No. I. str. General Holban, Dir. Ștefan Aurel.
Școala primară No. II. str. George Lazar, Dir. Firu Ștefan.
Școala primară No. III. str. General Holban, Dir. Ștefan Toma.
Școala primară IV. str. Calvin, Dir. Barbulescu Ioan.
Școala de aplicație a Școlii Normale de învățători Dir. E. Speranța.
Școala primară No. V. Calea Victoriei, Domocoș Teodor.
Școala primară No. VI. str. Tranșeului, Dir. Catana Iulian.
Școala primară No. VII. str. Centrală (or. stetelor) Dir. Ștefan Ioan.
Școala primară No. VIII. str. Alexandri, Gheorghe Varna.
Școala primară de aplicație a Școlii Normale de învățătoare str. Petru Maior.

V. Grădini de copii:

Grădina de copii No. I. str. Prințul Carol.
Grădina de copii No. II. str. Lăcătarilor.
Grădina de copii No. III. str. Covrigilor.
Grădina de copii No. IV. str. Gojdu.
Grădina de copii No. V. str. Crișului.
Grădina de copii No. VI. str. Casarmei.
Grădina de copii No. VII. str. Gheorghe Lazăr.
Grădina de copii No. VIII. str. Tranșeului.
Grădina de copii No. IX. str. Bisericeii (Velența).
Grădina de copii No. X. str. Centrală.

Școli confesionale și particulare.

Școli gr. ort. rom. Școli gr. cat. rom.

Școala primară gr. ort. mixtă str. Episcopiei-Velența.
Școala normală de învățători gr. cat. str. Gojdu.
Școala primară de aplicație gr. cat. str. Gojdu.

II. Școli rom. cat.:

4. Liceul rom. cat. Premonstratenzilor str. Ep. Clorogariu
5. Școala normală de învățători str. Csengeri cu școala de aplicație.
6. Școala normală de învățătoare Calea Regele Ferdinand cu școala de aplicație.
7. Școala normală pentru grădini de copii Claustrul Imaculata cu școala de aplicație.
8. Școala medie de fete Claustrul Imaculata str. Alexandri.
9. Școala medie de fete Claustrul Ursulenilor str. Regele Ferdinand.
10. Școala medie de fete Claustrul Sf. Vicențiu.
11. Școala primară de băieți Calea Regele Ferdinand.
12. Școala primară de băieți Dudek.
13. Școala primară de băieți Velența.
14. Școala primară de fete Claustrul Sf. Vicențiu.
15. Școala primară de fete Claustrul Ursulenilor.
16. Școala primară de fete Claustrul Imaculata.
17. Școala primară de fete Claustrul din Velența.

III. Școli confesionale calvine:

18. Școala normală de fete str. Calvin cu școala de aplicație.
19. Școala civilă de fete strada Calvin.
20. Școala primară mixtă Calea Victoriei.

IV. Școli confesionale luterane:

21. Școala primară str. Alexandri.
22. Școala primară mixtă str. Sf. Ladislau.

V. Școli izraelite:

23. Liceul evreesc (Neolog) strada Calvin.
24. Școala medie de băieți (ort.) Piața Mihai viteazul.
25. " " de fete strada Cuza Vodă.
26. " " primară mixtă (Neolog) str. Prințul Carol.
27. " " de băieți Piața Mihai Viteazul.
28. " " de fete str. Cuza Vodă.
29. " " pentru talmudiști " " "

VI. Școli fundaționale:

30. Școala de menaj Botto str. Sf. Ladislau No. 27.
31. " comercială superioară pentru băieți Piața Mihai Viteazul.
32. Școala comercială superioară pentru fete Piața Mihai Viteazul.
33. Școala comercială pentru ucenici Piața Mihai Viteazul
34. Școala d-lui Orban Sándor str. Rimanóczy No. 16.
35. Școala de gimnastică a d-lui Lehoschi în școala Reală.
36. Școala de gimnastică a d-lui Soltesz Ernő Liceul Premontreilor.

VIII. Școli de dans:

37. Școala d-nei Antalffy Margit.
38. Școala de dans a d-lui Alföldi László.
39. Școala de dans a d-lui Lamprecht Mici.

IX. Școli de muzică:

40. Școala d-lui Vomacsica Iosif.
41. Școala muz. a d-nei Patzko Olodar.
42. Școala muz. a d-nei Ambrozi Iren.
43. Școala muz. a d-lui Fischer Ervin.
44. Școala muz. a d-lui Lobermaier Gyula.

X. Școli de pictură și sculptură:

45. Școala de pictură a d-lui Micheș Edmund Piața Mihai Viteazul.
46. Școala de pictură a d-lui Borad Ernő.
47. Școala de sculptură a d-lui Kara Mihai.

Consilier cultural: P. Dejeu.

Organizarea învățământului primar din Ardeal. Săpt. trecută s'a întrunit la „Casa școlilor”, sub președinția d-lui prof. dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, toți inspectorii învățământului primar și al circ. școlare din țară. S'a discutat chestiunea comitetelor școlare (extinderea lor în Ardeal); reparațiile localurilor de școli și aprovizionarea cu combustibilul necesar, în timpul verei prin comitetele școlare; organizarea învățământului primar în Ardeal, aplicându-se legile, regulamentele, orariile și programele din vechiul regat; introducerea limbii române în toate școlile primare de Stat pentru minoritățile neromânești, precum și în școlile profesionale minoritare. S'au luat hotărârile ca examenele de absolvire ale cursului primar să se dea numai în limba română.

Atac bolșevic la Nistru. Un grup de bolșevici înarmați a trecut zilele acestea Nistrul în dreptul comunei Mihailovca jud. Hotin, spre a eși pe malul basarabean. Soldații dela postul de grăniceri prinzând de veste de timp, iau lăsat să se apropie de malul nostru și la o comandă grănicerii au deschis un puternic foc de armă. Banda ezitănt un moment să bată în retragere, a tras câteva salve, și înainte de a pune piciorul pe malul românesc s'a retras pe malul rusesc. Unsprezece soldați bolșevici și-au găsit moartea în valurile Nistrului. Posturile noastre n'au suferit nici o pierdere.

Ciocnirea de lângă Constanța. Luni seara, pe când trenul de Mamaia, plin cu pasageri, venea cu mare viteză spre gară, din cauza neglijenței acarului, care nu a schimbat acul, a pornit pe o linie moartă ciocnindu-se cu o locomotivă. Isbitura a fost puternică, iar panica printre călători indelicrimabilă. Ambele locomotive au suferit grave avarii. Nu s'a înregistrat nici o victimă.

Serbări la Mădăras. Elevii școlii normale din Satu-Mare domiciliați în această comună, sub conducerea dlui director Vasile Cucu, în ziua de 12 August vor organiza în localul școlii de stat, o reprezentație teatrală urmată de concert. *Concertul va fi dat de către orchestra elevilor înființată și condusă de d. Cucu.* Noi cunoaștem bine fruntașa comună din jud. Satu-Mare, cunoaștem corurile sătenești din acelea părți și nivelul lor artistic. Au fost creațiunile culturii noastre naționale de dinaintea de război și am dori ca să fie răspândită organizația lor și prin alte județe.

Serviciul dela Poliție se împarte, în urma concediilor pe vară, astfel:
Secretar: Comisar special E. Cosma.
Șeful Biroului Pasapoartelor V. Bărbat plecat în concediu înlocuit de d. Starrak.
Șeful Serviciului Contravențiilor I. Horvath în concediu e înlocuit de d. Cinca.
Circ. I. e condusă de d. Pop Baldi.
Conducerea Poliției din Gară se va face de d. Wolff, care în 15 pleacă în concediu și va fi înlocuit de d. Roxin, Circ. condusă de d. Rusu.

Cetim în ziarul „Beiușul”: Anul trecut Banca Poporală din Beiuș a cumpărat dela Centrală Cooperativelor din București 50 wagoane grâu cu preț maximal de 30.000 lei. Dar deja la gara de predare i-s'a facturat grâul peste 34.000 lei wagonul. La acest preț s'a mai adus transportul și manco pe CFR. încât în gara Beiuș grâul a costat 37.000 wagonul. Și vânzarea a făcut un organ al Ministerului de agricultură, care cumpărase grâul dela proprietari cu 22-23.000 lei wagonul în lunie. Iar capitalul cooperativele îl primesc cu 6-8% dela Banca Națională în vreme ce băncile de provincie se luptă ca interese de 28-32%. Dealtfel în cazul dat Banca Poporală a dat în judecată Cooperativele. Suntem foarte curioși de rezultatul procesului.

Cedim în ziarul „Satu-Mare”. Mari serbări în grădina Romei date de Revista Cele trei Crișuri. În zilele de 28 și 29 Iulie toată lumea va veni să vadă pe cei mai mari artiști dela opera din Budapesta Ilona Kirmay și tenorul liric Vaida Laszlo. Dansurile clasice vor fi executate de către d-ra Kaldor Borişca prima balerină dela opera din Budapesta.

Domnul, care la petrecerea aranjată în Bratca la 19 Iulie a. c. a dus din garderobă, nu ne indoim că numai eroare, în locul mantalei sale de ploaie, aceia a d-lui Caius Bardoși, fiul d-lui Colonel Bardoși Comandantul Pieței Oradea-Mare, care era de cauciuc impermiabil american, având o glugă, iar în buzunar se găsea un bilet de onoare pe numele Colonel Bardoși, este rugat să bine voiască a o trimite la Comenduirea Pieței Oradea-Mare (Strada Regele Ferdinand Cazarina Marcovici) sau la postul de jandarmi Bratca, unde i-și va putea lua în primire mantaua sa.

INFORMAȚIUNI

Dispariția unui colonel contrabandist. Un Knezi din Timișoara, implicat în afacerea contrabandă, ridicându-i-se comanda regimentului infanterie, a dispărut fără urmă. Sigur organele militare fac întinse cercetări. produce senzație în localitate.

Muncitorii ferari a intrat în grevă încă. Intervenind în chestie Insp. Muncii a chestia grevei, însă în ziua următoare încetat lucrul din nou, fiindcă Wasser i-a lăsat să lucreze. Marți seara Insp. Vașca s'a prezentat în localul de intrumuncitorilor fiind de față și reprezentanții. Pieții. La întrunire d. Insp. Vașca a nu mai ține actual propoziția făcută gara, deoarece a și înaintat-o Direcțiunii în scris. Întrunirea neaducând vre-o hotărâre decisivă s'a amânat pentru ziua următoare, ține pe mai departe.

Concurs. Pentru ocuparea postului de maștal la oficiul postal telegrafic și telefonic-clasa IV. din Bucisa jud. Bihor se publică pe lângă condițiunile stabilite de lege. ții are să fie cetățeni români, etatea 24 absolvirea alor 4 clase secundare.

Directorii de zărare, conform deciziunii luate în consfătuirea de Marți dimineața, s'au prezentat Marți la orele 5 d. a., la ministerul de industrie pentru a cere măsuri cari să asigure existența ziarelor. Dl inginer Cezar Popescu, director general al industriei, convocase în acest scop și pe reprezentanții fabricilor de hârtie. După lungi discuțiuni, și după ce reprezentanții fabricilor de hârtie declaraseră că sunt în imposibilitate de a produce cantitățile de hârtie de care au nevoie ziarele, aceștia au convenit să se acorde ziarelor posibilitatea de a importa, pe socoteala lor, o cantitate de 100 vagoane hârtie din străinătate. — Târziu dar totuși!?

Proces contra Tribunalelor din Londra intențat de Rothschild. Tribunalele din Londra au avut de judecat zilele trecute un proces interesant care este considerat drept un caz important ca precedent. Fostul baron austriac, Eugen de Rothschild a intentat proces în contra tribunalelor de secheștri englezi, în care, bazându-se pe faptul că a câștigat naționalitatea cehă, cere să i-se ridice secheștrul pus pe bunurile lui în Anglia în timpul războiului, și să-i fie redată prin urmare aceste bunuri. Cererea baronului de Rothschild a fost respinsă de tribunalele engleze.

Maximilian David este băiatul unui țaran din Abrud. Uncheșii lui avocatul și directorul David din Abrud sunt oameni bogați și cu stare bună. A studiat în clasa a IV-a, la liceul „Gheorghe Barițiu” din Cluj, bine, — și nu mai poate să absoalve examenul de capacitate, pentru că i s'arac, și nu a plătit întreținerea în Internat suma datorată de 2000 lei. Uncheșii doresc să fie industriaș, el vrea să învețe mai departe. Trebuie să umble din poartă'n poartă, ca să-și ceară adânc ajutor, să poată plăti datoria ca să-și facă examenele. Mama îi locuiește la Cluj, tata i-a murit în 14, și a fost 9 ani și 8 luni în serviciu la „Banca Românească” care nu le dă pensie fiindcă nu a servit 10 ani întregi. Soarta vitreagă însă nu poate învinge voința de a fi. Și el cu lumea'n cap se va bate mai departe, și din trunchiul sănătos a țărănimei va deveni luptătorul intereselor ei.

A apărut Drept Administrativ pus la corent până la 1 Iulie a. c. de Petru Vuruclas. Conține, cu deosebire, un studiu foarte interesant asupra Statutului Funcționarilor care, după cum se știe, a fost de foarte curând legiferat pentru întreaga Românie. Se găsește la toate Librăriile.

No. 13424—1923.

Publicație

În baza ordinului Ministerului Agriculturii și domeniilor No. 474331—1923 aducem la cunoștință generală că dela 10 Iulie 1923 în întreaga țară se va vinde în „engros” peștele: proaspăt, sărat, afumat și produsele sale — de orice proveniență fie din apele statului sau particulare — cu următoarele prețuri.

Pește de apă dulce.

	Proasp.	Afumat,	Sărat.
Ceagă	25'—	—	—
Nisetru cu cap	18'—	23'50	17'—
fără cap	—	—	30'—
Morun cu cap	16'—	21'—	24'—
Păștrugă cu cap	16'—	21'—	24'—
fără cap	—	—	26'—
Viză Bogzar	16'—	21'—	24'—
Salău	14'—	18'50	—
Crap pește patru kgr.	14'—	18'50	—
dela 2—4 kgr.	10'—	14'—	—
până la 2 kgr.	8'—	12'—	—
Somn pește 10 kgr. cu cap	12'—	16'—	—
dela 4—10 kgr.	10'—	14'—	20'—
1—4 kgr.	8'—	11'—	14'—
Sometei până la 1 kgr, inclusiv	7'—	10'—	—
Mreană	10'—	—	—
Lin	8'—	11'—	—
Știucă	8'—	11'—	12'—
Văduviță	8'—	11'—	12'—
Plătică, Morunaș	8'—	11'—	—
Avat	8'—	11'—	12'—
Fuzari Mihaiți	10'—	—	—
Oblet mare, Cosac, Sabită	8'—	11'—	—
Caracudă și Cambulă	8'—	11'—	—
Carjeancă	7'—	10'—	—
Babușcă mare, Albitură Roșioara	6'—	8'50	—
Obleț mic	4'—	5'50	—
Biban	7'—	9'—	—
Fosie Plopului Ghîbarț	4'—	5'50	—
Scrubii de Dunăre	18'—	25'—	—

Pește de Mare.

Chefal Laban, 1—6 buc. la kgr.	18'—	24'—	26'—
Ostraios 17—18 buc. la kgr.	14'—	20'—	25'—
mic 19—35 buc. la kgr.	13'—	18'—	24'—
Ilari pește 25 bucăți la kgr.	11'—	16'—	20'—
Barbuni mare	20'—	—	—
mic	15'—	—	—
Lefrac, Lufari	24'—	—	—
Scrubii albastre	18'—	24'—	30'—
Carida	15'—	19'—	—
Pălămidă	18'—	24'—	—
Cuvidi	14'—	—	—
Calcan	8'—	10'50	—
Rizeafcă mare	16'—	21'—	—
mică	12'—	16'—	—
Amsii	10'—	13'—	—
Stavrîde	12'—	16'—	—
Midii	6'—	—	—
Aterină	8'—	11'—	—
Requini mici (caini de Mare)	8'—	11'—	—
Rândunică de mare	20'—	—	—

Icre.

	Cal. I-a	Cal. II.
Icre de Morun, Nisetru, proaspetsi tescuite	280'—	200'—
Icre de păstruga proaspetsi și tescuite	200'—	160'—
" " Crap	40'—	30'—
" " Știucă, limbi	60'—	40'—
" " " bătute	40'—	30'—

Raci.

	En gros.	Detail.
Raci mari % bucăți	70'—	120'—
Raci mici % bucăți	50'—	100'—

La fixarea prețurilor de detaliu se va lua de baza prețurile de „engros” la cari se vor adăoga cheltuețele rente de ambalaj expediere, transport pe C. F. R. sau cu căruțele etc. precum și beneficiul neguțetorului detaliist. Oradea-Mare, la 13 Iulie 1923.

Primărla.

CRONICA ECONOMICA

Cursul devizelor la Oradea-Mare

10 August 1923

Coroana maghiară	521
Marca	1
Coroana austriacă	350
Coroana Cehă	610
Francul francez	1210
Francul elvețian	3800
Dollarul	210
Lira	935
Fontul șterling	910

Bursa din Zürich

BERLIN — — — — —	0000125
NEW-YORK — — — — —	546
LONDRA — — — — —	2523
PARIS — — — — —	3110
MILANO — — — — —	2110
PRAGA — — — — —	1600
BUDAPESTA — — — — —	00350
BUCUREȘTI — — — — —	275
VIENA — — — — —	00077

PRIMIM

INSERATE, ANUNCIURI,
PUBLICAȚIUNI PE LAN-
GA PREȚURILE CELE MAI
CONVENABILE.

Sâmbătă se redeschide
salonul de manicare,
coifeurie și parfumerie
renovat și elegant aranjat.
Strada Gojdu No. 13.

AGENTURA COMERCIALA GENERALA

D-na Constantin Nicodim Terezia Germann
Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu (Grădina-Rhédey) 43.

Mijlocește tot felul de intermediari
comerciale și industriale. Vinde case
mari și mici, vii și proprietăți, pre-
cum mașini agrare și automobile.
Primește vindere și cumpărare de
lemn, vizează pașapoarte pentru
orice țară.

6-50

TELEFON 3-98

PRODUS ELE FABRICEI DE BERE
CZELL
DIN CLUJ

Din cauza calităților lor neintrecute sunt Mărcile Conducătoare

Berea nutritoare „Hercule”
și Berea deschisă „Monoșt”

Cine dorește să bea bere bună să
ceară pretutindeni numai pe acestea.

Lloyd 1749.—33.

Depou principal „ORIENT” S. A. pentru Industrie și
la Oradea-Mare Str. Gillányi, 5—7. Telefon

ULTIMA C

Arad. — Azi dimineață
cu acceleratul de București-Vi
Ligel Națiunilor au părăsit Arde
prin Viena, la Geneva.

Constantinopole. (Rador.)
gora se anunță că guvernul a
ceperea demobilizării. Peste 2
vor fi în curând demobilizate.

Când va fi înmormântat

San-Francisco. — Miercuri
Washington sicriul lui Harding
transportat la Casa Albă, Joi
funebru, coșciurgul va fi transportat
spre a fi înbumat în cavoul familiei

Washington. — Președintele
Coolidge, s'a adresat națiunii prin
intermediul ziarelor, el va primi pe
două ori pe săptămână ca și prede

Berlin. (Rador). — Din Dresde
greviștii din Erzlingen continuă ca
regiunea minieră se anunță noui greș
au fost Sâmbătă și Duminică exa
de muncitorii fără lucru. Intre munc
lișiști au fost ciocniri în urma căror
a fost rănit.

Lausanne. (Rador). — Tratat
dintre Turcia și Statutele-Uniten
azi la ora 4 d. a.

Constantinopol. (Rador). — A
țională a fost convocată pentru
August.

Budapesta. (Rador). — In
grevei dela căile ferate și intrarea
serviciului guvernul ungar a decis
de asediu.

Paris. (Rador). — Din Lisab
că d. T. Gomes a fost ales cu 12
președinte al Portugaliei.

Abonați-vă la
„Vestul României”

CAROL NEUMANN

negustor de cereale

Parcul Traian (Széchenyi)

Telefon 407

Cumpără și vinde tot felul de

reale. Are în depozit întotdeauna

cantități considerabile, din toate

de cereale, și stă la dispoziția

Onor. public.